

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategia 2017–2020

Oikeusministeriön hallinnonalan
työympäristö- ja toimitilastrategia
2017–2020

ISSN 1798-7083 verkkojulkaisu

ISBN 978-952-259-544-7 verkkojulkaisu

Helsinki 2016

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Oikeusministeriö	Julkaisu-aika	14.12.2016
Tekijä(t)	Oikeusministeriö		
Julkaisun nimi	Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategia 2017–2020		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 50/2016		
Julkaisun teema	Toiminta ja hallinto		
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategian tehtävänä on suunnata toimitiloja koskevaa ajattelua. Tarkoituksena on linjata keskeisimmät työympäristöihin ja toimitiloihin liittyvät tavoitteet ja keinot, joilla tuetaan hallinnonalan muiden strategisten tavoitteiden toteutumista. Strategian voimassaolo on rajattu vuosille 2017–2020, mutta tavoitteena on ollut linjata myös keinoja, jotka vaikuttavat strategiakautta pidemmällä aikavälillä.</p> <p>Strategia pohjautuu valtion uudistettuun toimitilastrategiaan ja valtion uuden vuokrajärjestelmän ohjeistukseen ja linjauksiin. Oikeusministeriön hallinnonalan aiempi toimitilastrategia on vuodelta 2012, jossa kuvatut toimitila- ja hankejohtamisen mallit ovat edelleen voimassa.</p> <p>Strategia koskee koko oikeusministeriön hallinnonala. Hallinnonalan toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa: Yhteiskunnalliset muutokset, taloudelliset haasteet, digitalisaation kehittyminen ja palvelutarpeiden muuttuminen edellyttävät uusien linjausten tekemistä ja kehitystoimenpiteiden käynnistämistä myös työympäristöjen ja toimitilojen osalta. Työympäristöjen tulee tukea oikeusministeriön hallinnonalan ydintoimintaa. Fyysisen tilan lisäksi työympäristö käsittää virtuaalisen ja sosiaalisen osan alueen: Toimintaa voidaan tukea parhaiten, kun fyysisen tilan suunnittelun ohella kehitetään sähköisiä työvälineitä ja ohjelmistoja sekä uudistetaan organisaation kulttuuria ja tapoja tehdä työtä.</p> <p>Työympäristö- ja toimitilastrategia on laadittu yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Oikeusministeriön hallinnonalalta strategian laatimiseen ovat osallistuneet hallinnonalan kaikki sektorit. Strategiatyöhön ovat osallistuneet hallinnonalan (pl. Rikosseuraamuslaitos) toimitilatiimin jäsenet:</p> <p>Neuvotteleva virkamies Jouni Rutanen, oikeusministeriö, talousyksikkö Ylitarkastaja Aila Ahla, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto Hallitussihteeri Jarkko Mannerhovi, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto Tarkastaja Sakari Perkiömäki, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto Hallitusneuvos Maaria Rubanin, oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto Valtionsyyttäjä Christer Lundström, Valtakunnansyyttäjänvirasto Johtava asiantuntija Henrika Räsänen, Valtakunnansyyttäjänvirasto Hallintovouti Taneli Heikkilä, Valtakunnanvoudinvirasto Asiakaspäällikkö Kati Jokelainen, Senaatti-kiinteistöt Asiakaspäällikkö Anna Sarpo, Senaatti-kiinteistöt</p> <p>Strategian valmistelutyöpajoihin ovat lisäksi osallistuneet toimitilapäällikkö Kauko Niemelä ja kehitysjohdaja Pauli Nieminen Rikosseuraamuslaitoksesta sekä asiakaspäällikkö Mika Kemppainen Senaatti-kiinteistöistä. Työpajoissa on ollut edustus myös muutamasta muusta hallinnonalan virastosta. Strategia on hyväksytty oikeusministeriön osastopäällikköpalaverissa.</p>		
Asiasanat	Toimitilat, strategiat		
Asianumerot	OM 16/252/2016		
	ISSN (verkkojulkaisu) 1798-7083	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-259-544-7	
	Sivumäärä 28	Kieli suomi	URN-tunnus http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-544-7
Julkaisujen myynti/ jakelu	www.oikeusministerio.fi sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi , julkaisumyynti: julkaisumyynti.valtioneuvosto.fi		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Justitieministeriet	Utgivningsdatum	14.12.2016
Författare	Justitieministeriet		
Publikationens namn	Arbetsmiljö- och lokalstrategi 2017–2020 för Justitieministeriets förvaltningsområde		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 50/2016		
Publikationens tema	Verksamhet och förvaltning		
Referat	<p>Arbetsmiljö- och lokalstrategin för Justitieministeriets förvaltningsområde har till uppgift att styra idéerna och tänkesätten i fråga om lokaler. Syftet är att dra upp riktlinjer för arbetsmiljöernas och lokalernas mest centrala mål och metoder som stöder uppnåendet av förvaltningsområdet övriga strategiska mål. Strategins giltighet har begränsats till åren 2017–2020, men målet har varit att dra upp riktlinjer även för metoder som har mer långvariga effekter än så.</p> <p>Strategin grundar sig på statens förnyade lokalstrategi samt anvisningarna och riktlinjerna för statens nya hyressystem. Den föregående lokalstrategin för Justitieministeriets förvaltningsområde är från 2012, och de modeller för lokal- och projektledning som beskrivs i den gäller fortfarande.</p> <p>Strategin gäller hela Justitieministeriets förvaltningsområde. Förvaltningsrådets verksamhetsbetingelser genomgår en kraftig förändring: Samhällsförändringarna, de ekonomiska utmaningarna, digitaliseringens utveckling och de föränderliga servicebehoven gör att det krävs nya riktlinjer och att utvecklingsåtgärder inleds även i fråga om arbetsmiljöer och lokaler. Arbetsmiljöerna ska stödja kärnverksamheten inom Justitieministeriets förvaltningsområde. Utöver den fysiska lokalen omfattar arbetsmiljön ett virtuellt och socialt delområde: Verksamheten kan bäst stödas när man vid sidan av planeringen av den fysiska lokalen utvecklar elektroniska verktyg och program och förnyar organisationskulturen och arbetsrutinerna.</p> <p>Arbetsmiljö- och lokalstrategin har utarbetats i samarbete med Senatfastigheter. Alla sektorer inom Justitieministeriets förvaltningsområde har deltagit i utarbetandet av strategin. Följande medlemmar i förvaltningsrådets (exkl. Brottsförvaltningsmyndigheten) lokalteam har deltagit i strategiarbetet:</p> <p>Jouni Rutanen, konsultativ tjänsteman, Justitieministeriet, ekonomienheten Aila Ahla, överinspektör, Justitieministeriet, justitieförvaltningsavdelningen Jarkko Mannerhovi, regeringssekreterare, Justitieministeriet, justitieförvaltningsavdelningen Sakari Perkiömäki, inspektör, Justitieministeriet, justitieförvaltningsavdelningen Maaria Rubanin, regeringsråd, Justitieministeriet, justitieförvaltningsavdelningen Christer Lundström, statsåklagare, Riksåklagarämbetet Henrika Räsänen, ledande sakkunnig, Riksåklagarämbetet Taneli Heikkilä, förvaltningsfogde, Riksfogdeämbetet Kati Jokelainen, kundchef, Senatfastigheter Anna Sarpo, kundchef, Senatfastigheter</p> <p>I workshoparna för strategiberedning har även följande personer deltagit: lokalchef Kauko Niemelä och utvecklingsdirektör Pauli Nieminen från Brottsförvaltningsmyndigheten samt kundchef Mika Kemppainen från Senatfastigheter. Vid workshoparna har även ett fåtal andra ämbetsverk inom förvaltningsområdet varit representerade. Strategin har godkänts vid Justitieministeriets avdelningschefsmöte.</p>		
Nyckelord	Lokaler, strategier		
Ärendenummer	OM 16/252/2016		
	ISSN (webbpublikation) 1798-7083	ISBN (webbpublikation) 978-952-259-544-7	
	Sidantal 28	Språk finska	URN http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-544-7
Beställningar/ distribution	www.oikeusministerio.fi Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi ; Beställningar: julkaisumyynti.valtioneuvosto.fi		

SISÄLLYS

SAATE.....	8
1 Työympäristö- ja toimitilastrategian perusta.....	9
2 Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset	10
Tulevaisuuden työnteon tavat.....	11
3 Työympäristöratkaisut ja työympäristöjohtaminen.....	12
Yksilöhuoneista monitilaympäristöihin.....	12
Erityistilat	15
Työympäristöjohtaminen	17
4 Toimitilat ja palvelut.....	18
5 Toimitilaturvallisuus ja riskienhallinta.....	19
Turvallisuusjohtaminen.....	19
6 Taloudellinen vaikuttavuus	21
7 Yhteenveto ja strategian jalkautus.....	24
LIITE Kehityshankekartta.....	25

SAATE

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategian tehtävä on suunnata sekä työympäristöjä koskevaa ajattelua että ohjata tilaratkaisuiden käytännön toteutusta. Strategisia linjauksia täydentävät työympäristö- ja toimitilakonseptit, oikeusministeriön Toimitilajohtamisen käsikirjassa kuvatut toimintatavat ja muu ohjeisto. Strategiassa on otettu huomioon valtion toimitilastrategian linjaukset.

Vuoden 2012 oikeusministeriön hallinnonalan toimitilastrategiassa on tarkemmin kuvattu toimitilajohtamisen mallia, kuten tehtävänjakoja ja rooleja. Työympäristöratkaisuissa ministeriöllä, hallinnonalan keskusvirastoilla, muilla hallinnonalan virastoilla ja ulkopuolisista toimijoista erityisesti Senaatti-kiinteistöillä on sovitut roolinsa.

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilajohtamisen tärkeimmät tavoitteet strategiakautena 2017–2020 ovat:

- **Työympäristöratkaisuilla tuetaan uudistuvaa työtä.** Työympäristöratkaisuissa huomioidaan erityisesti vuorovaikutuksen lisääminen, muuntojoustavuus, yhteiskäyttöisyys ja asiakaskohtaukset. Fyysisten tilaratkaisujen rinnalla otetaan huomioon sähköiset työvälineet ja ohjelmistot sekä uudistetaan organisaation kulttuuria ja tapoja tehdä työtä.
- **Organisaatio- ja verkostouudistusten täytäntöönpanoa** tuetaan työympäristöratkaisuilla kustannustehokkaasti. Uudistusten yhteydessä on mahdollisuus uudistaa toimintatapoja ja prosesseja.
- Tilaratkaisuilla on saatava aikaan **säästöjä kokonaiskustannuksissa.** Toiminnan ja talouden suunnittelua on terävöitettävä, mikä myös edellyttää tilakustannusten säästöpotentiaalin oikea-aikaista tunnistamista ja realisointia. Hallinnonalan toimintamenoista toimitilamenojen osuus on noin 14 % (n. 105 M€/v). Mikäli toimitilamenoissa löydetään säästöjä, tuo se liikkumavaraa muuhun toimintaan.

Valmistelutyötä on tehty yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Oikeusministeriön hallinnonalan kaikki sektorit ovat olleet edustettuina strategiatyössä.

Strategian toimeenpanoa tukemaan on laadittu kehityshankekartta, jossa on esitetty strategian kirjoitushetkellä tiedossa olleiden hankkeiden aikataulu ja määritelty projektin vaikuttavuuden mittareita. Kehityshankekarttaa tarkennetaan suunnittelukaudella. Toimeenpanosta vastaa hallinnonalan työympäristötiimi. Toimeenpanoa seurataan oikeusministeriön osastopäällikköpalaverissa sekä ministeriön ja Senaatti-kiinteistöjen välisessä kumppanuusohjausryhmässä.

Kansliapäällikkö

Asko Välimaa

1 Työympäristö- ja toimitilastrategian perusta

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilastrategialla linjataan ne työympäristöihin ja toimitiloihin liittyvät tavoitteet ja keinot, joilla tuetaan hallinnonalan muiden strategisten tavoitteiden toteutumista. Strategia koskee hallinnonalan kaikkia sektoreita, joita ovat oikeusministeriö ja ministeriön yhteydessä toimivat viranomaiset, tuomioistuimet, oikeusapu- ja edunvalvontapiirit, ulosottolaitos, syyttäjälaitos sekä Rikosseuraamuslaitos.

Hallinnonalan toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa: Yhteiskunnalliset muutokset, taloudelliset haasteet, digitalisaation kehittyminen ja palvelutarpeiden muuttuminen edellyttävät uusien linjauksien tekemistä ja kehitystoimenpiteiden käynnistämistä myös työympäristöjen ja toimitilojen osalta.

Työympäristöjen tulee tukea oikeusministeriön hallinnonalan ydintoimintaa. Fyysisen tilan lisäksi työympäristö käsittää virtuaalisen ja sosiaalisen osa-alueen: Toimintaa voidaan parhaiten tukea, kun fyysisen tilan suunnitellun ohella kehitetään sähköisiä työvälineitä ja ohjelmistoja sekä uudistetaan organisaation kulttuuria ja tapoja tehdä työtä. Eri osa-alueiden yhteensovittamisella tuetaan työhyvinvointia ja toiminnan tuottavuutta: Hallinnonalan toimintamenoista toimitilamenojen osuus on noin 14 % (n. 105 M€/v) ja ICT-kulujen osuus noin 6 % (n. 43 M€/v). Henkilöstömenot muodostavat kuitenkin suurimman osan hallinnonalan menoista, joten tuottavuuden pienikin kasvu korvaa nopeasti työympäristöön tehdyt panostukset.

Strategian voimassaoloaika on rajattu vuosille 2017–2020. Tavoitteena on ollut kuitenkin linjata keinoja, jotka toimivat tasapainoisesti ja joustavasti sekä strategiakaudella 2017-2020 että pidemmällä aikavälillä.

Työympäristö- ja toimitilastrategia pohjautuu valtion uudistettuun toimitilastrategiaan ja valtion uuden vuokrajärjestelmän ohjeistukseen ja linjauksiin.¹ Oikeusministeriön hallinnonalan aiempi toimitilastrategia on vuodelta 2012. Tuolloin asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu ja ne on jalkautettu oikeusministeriön toimitilajohtamisen mallin kautta.

Strategiaa on työstetty neljässä työpajassa, joissa ovat olleet mukana kaikki hallinnonalan sektorit. Se on hyväksytty ministeriön osastopäällikköpalaverissa.

---

¹ VN:n periaatepäätös valtion toimitilastrategiaksi 18.12.2014 VM/2544/00.00.02/2014.

Valtioneuvoston asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, vuokraamisesta, hallinnasta ja hoitamisesta 19.3.2015 3/2015.

2 Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset

Taloudelliset realiteetit ja säästövaateet heijastuvat voimakkaasti tulevaisuuteen. Myös työn tuottavuutta pitää pystyä parantamaan: Samalla tai pienemmällä henkilömäärällä pitää pystyä tuottamaan laadukkaat palvelut ja toteuttamaan kansalaisten oikeusturvaa. Palveluyhteiskunnassa toimiminen asettaa vaatimuksia myös viranomaisten toimintaan; toiminnan pitää perustua tulevaisuudessa yhä enemmän asiakaslähtöisyyden ja asiakaskokemuksen varaan. Myös työhyvinvointinäkökulmiin tulee kiinnittää työympäristöratkaisuissa enenevässä määrin huomiota; esimerkiksi sisäolosuhdeongelmiin tulee reagoida aktiivisesti.

Väestönmuutokset, kuten väestön alueellinen jakautuminen ja ikääntyminen asettavat palveluverkostolle joustavuuden vaatimuksia. Kansainvälistyminen ja taloudellisen eriarvoisuuden kasvu haastavat totuttuja toimintatapoja ja luovat uusia osaamis- ja turvallisuusvaatimuksia. Tekniikan kehittyminen ja digitalisaatio mahdollistavat työn tekemisen tapojen uudistamisen ja prosessien tehostamisen.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan v. 2013–2025 sisältyvillä hankkeilla pyritään siihen, että oikeusturva voidaan varmistaa, vaikka oikeudenhoitoon kohdistuu merkittäviä säästöjä ja menopaineita. Uudistamisohjelmaan sisältyviä hankkeita on yhteensä noin 60 kappaletta. Hankkeilla tähdätään rakenteellisiin, menettelyllisiin ja aineellisiin uudistuksiin. Hankkeita ovat muun muassa käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen jatkaminen, summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittäminen, tuomioistuinviraston perustaminen, oikeudenkäyntimenettelyiden kehittäminen hallintoasioissa, tuomioistuinmaksujen tason korottaminen ja käyttöalan laajentaminen, oikeusavun ja oikeudellisten neuvontapalvelujen sekä yleisen edunvalvonnan kehittäminen sekä ulosottolaitoksen ja syyttäjälaitoksen rakenneuudistukset. Suurella osalla hankkeista on suoraan vaikutuksia hallinnonalan toimipaikkaverkostoon ja työympäristökysymyksiin.

Ministeri Lindströmin ohjelmassa oikeudenhoidon kehittämiseksi (17.8.2016) kerrotaan, millä tavoin oikeudenhoidon uudistamisohjelmaa toimeenpannaan tällä hallituskaudella. Mukaan on otettu myös uusia toimenpiteitä, joilla huolehditaan kansalaisten oikeusturvasta, mahdollistetaan oikeudenhoidon sektoreiden keskittyminen ydintehtäviinsä, vähennetään rikollisuutta ja kehitetään seuraamusjärjestelmää sekä vaikutetaan oikeudelliseen yhteistyöhön EU:ssa.

Työympäristöratkaisuilla voidaan vaikuttaa myös oikeusministeriön hallinnonalan strategiakartan mukaisiin henkilöstöä ja taloutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseen. Kyseisiä tavoitteita ovat:

- Johtaminen on innostavaa ja esimiestyö tukee tuloksellista toimintaa
- Osaamisen kehittäminen ja uudistuminen ovat osa normaalia toimintaa
- Henkilöstöpolitiikka on oikeudenmukaista ja mahdollistaa henkilöstön joustavan käytön
- Henkilöstöllä on hyvä henkinen, fyysinen, eettinen ja sosiaalinen toimintakyky
- Toiminnan strategisuus vahvistuu uudistuneen tulosohtausmallin myötä
- Toiminta ja talous ovat tasapainossa ja yhteen sovitettu strategisten linjausten pohjalta
- Toiminta on kustannustehokasta
- Taloudellinen liikkumavara (puskuri) mahdollistaa kehittämisen

Tulevaisuuden työnteon tavat

Työnteon tavat ovat voimakkaassa muutoksessa, mikä vaikuttaa niin johtamiskäytäntöihin ja työkuulttuuriin kuin yksittäisen työntekijän osaamisvaatimuksiin ja tehtäväkuvien muuttumiseen. Tulevaisuudessa korostuvat ennen kaikkea digitalisaation edellyttämät ja mahdollistamat uudet tavat tehdä työtä sekä moniammatillisen tiimityön ja verkostoitumisen merkityksen kasvu.

Tulevaisuudessa julkiset palvelut tarjotaan enenevässä määrin asiakaslähtöisesti sähköisessä muodossa, jolloin myös palveluiden tuotantoprosessi sähköistyy. Työprosessien sähköistyminen edellyttää, että opitaan toimimaan paperittomasti, esimerkiksi lukemaan ja muokkaamaan sähköisiä dokumentteja suoraan ruudulla. Työ ei ole enää paikkaan tai aikaan sidottua, vaan työtä tehdään digitaalisten ratkaisujen avulla monipaikkaisesti. Asiakas, yhteistyökumppani tai oma tiimi kohdataan yhä enemmän videon välityksellä. Prosessi- ja laatujohtamisen merkitys kasvaa; ajasta ja paikasta riippumaton työnteko johtaa aikaansaamisten johtamiseen. Yksilölle annetaan enemmän vastuuta omasta aikaansaamisesta.

Tiimityön ja yhteistyön merkitys kasvavat tulevaisuudessa sekä osaamis- ja tuottavuusvaatimukset kiristyvät. Työ ja resurssit ohjautuvat uudella tavalla, mikä vaikuttaa muun muassa toimenkuvien sisällön uudelleenmäärittelyyn. Yhdessä tekeminen, verkostoitumiseen ja moniammatillisuus korostuvat. Organisaation kannalta kyse on ennen kaikkea uuden johtamis- ja organisaatiokulttuurin omaksumisesta. Muutosjohtamisen merkitys korostuu. Myös kumppanuuksien ja yhteistyön muodot kehittyvät; yhteistyötä tehdään enemmän yli sektori- ja hallinnonalarajojen.

3 Työympäristöratkaisut ja työympäristöjohtaminen

Yksilöhuoneista monitilaympäristöihin

Työympäristö muodostuu fyysisistä, sosiaalisista ja virtuaalisista tekijöistä, ja onnistuneessa työympäristössä on huomioitu kaikki nämä näkökulmat:

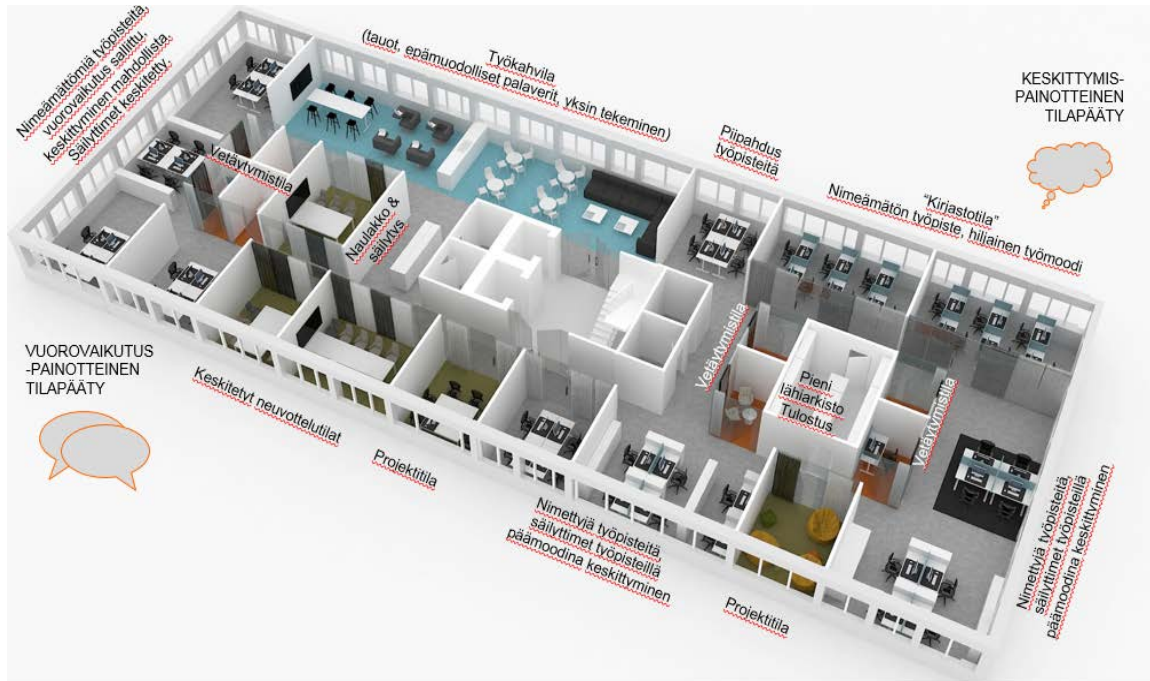
Valtion toimitilastrategia (2014) sekä oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonsepti (2013) ohjaavat toimistotilojen osalta **siirtymään yksilötyöhuoneista ns. monitilaympäristöön**, jossa toimisto koostuu erilaisista tiloista. Työntekijä valitsee tiloista sen, joka sopii kulloisenkin työtehtävän suorittamiseen. Tavoitteenmukaisessa monitilaympäristössä **työpisteitä ei nimetä**, ja siten yksittäisellä työntekijällä on aito mahdollisuus valita parhaiten sopiva paikka työn tekemiselle.

Nimeämättömät työpisteet mahdollistavat **ns. ylibuukkauksen, jossa varsinaisia työpisteitä on vähemmän kuin työntekijöitä**. Tämä mahdollistaa paremmin erityyppiset tilat ja kalusteratkaisut, esimerkiksi hiljaisen työn tilat ja ryhmätyöalueet, ja näin työntekijän valintamahdollisuudet kasvavat entisestään. Ylibuukkaus perustuu siihen, että nykyisin työpisteiden käyttöaste on huono; tyypillisesti työpiste on käytössä enintään 60 % työajasta.²

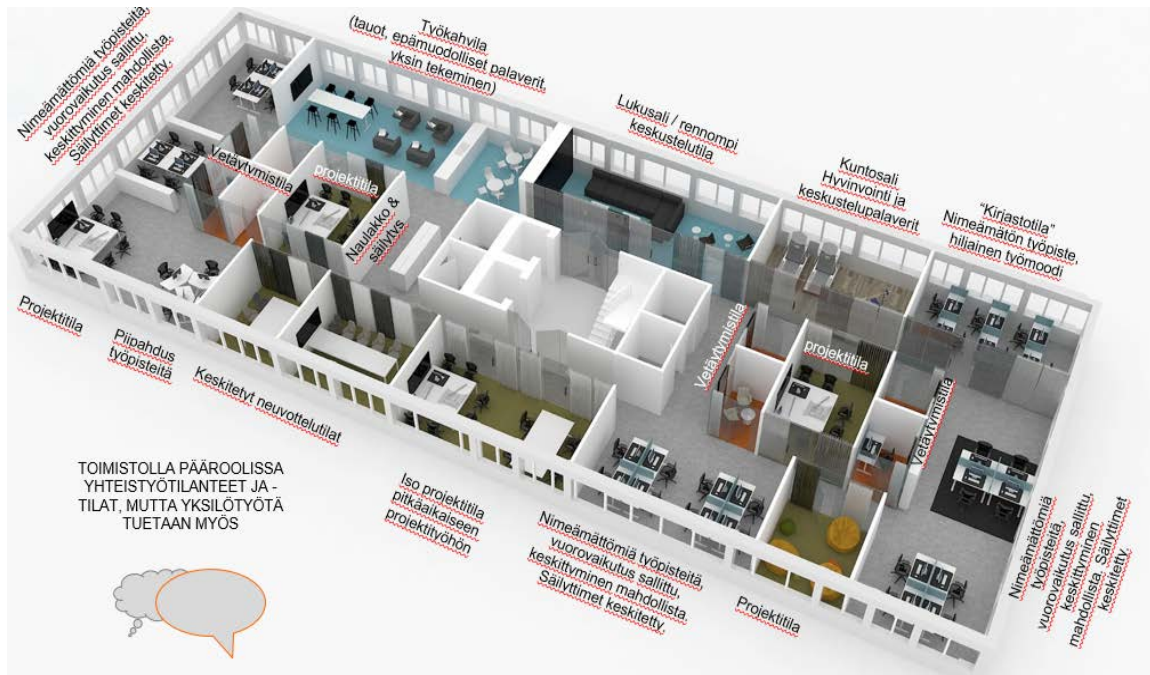
² Lähde: Senaatti-kiinteistöt

Esimerkissä B muutamilla "ankkuroolissa" olevilla on nimetyt työpisteet tiimitiloissa. Valtaosalla on nimeämättömät työpisteet. Tilaa käyttää 60 työntekijää. Ylibuukausaste on 20 %. Tilatehokkuus on 13,5 m2/työntekijä.

Esimerkissä C kaikki työpisteet ovat nimeämättömiä. Tilaa käyttää 70 työntekijää. Ylibuukausaste on 40 %. Tilatehokkuus on 11,5 m2/työntekijä.

Monitilaympäristö on parhaiten toimiva, jos **kaikki työvälineet ja järjestelmät ovat aidosti mobiileja**. Työskentelytiloissa tarvitaan mm. vahvaa langatonta tietoliikenneverkkoa. Tiimien hajautuessa pikaviestintäjärjestelmät, työpistekohtaiset videoneuvottelumahdollisuudet sekä esimerkiksi erilaiset sähköiset työtilat nousevat merkittävään asemaan. Organisaation tulee varmistaa, että kaikilla sen **työntekijöillä on myös valmiudet käyttää moderneja digitaalisia ratkaisuja**, ja mahdollistaa mm. useiden näyttöjen käyttö. **Asiakaspalvelua on kehitettävä entistä enemmän sähköisten ratkaisujen varaan** siten, että tulevaisuudessa asiakaskohtaamiset voidaan luontevasti hoitaa videoneuvotteluvälinein.

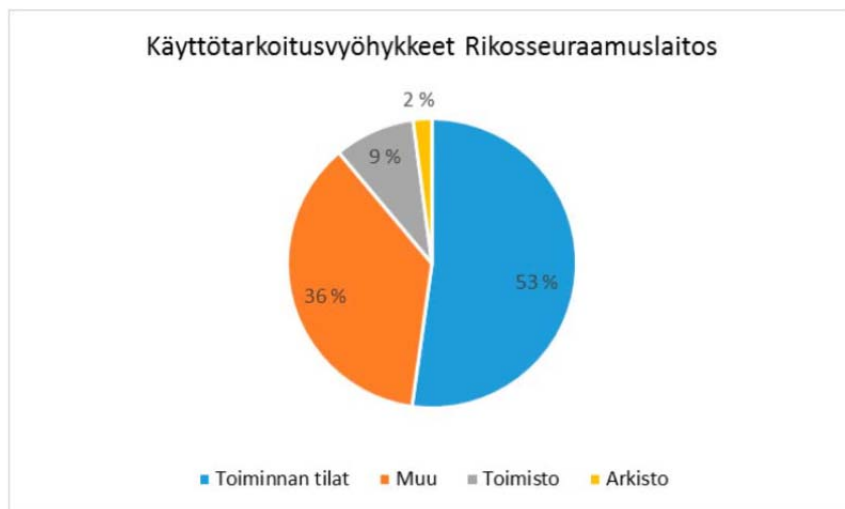
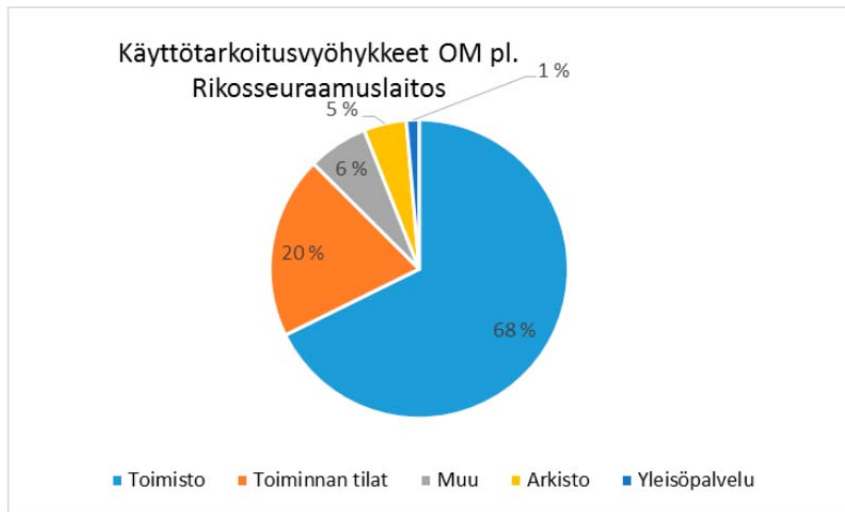
Lisäksi hallinnonalan työympäristöratkaisuissa **edistetään** tulevaisuudessa erityisesti **vuorovaikutuksen lisäämistä, muuntojoustavuutta ja yhteiskäyttöisyyttä**. Tilojen suunnittelussa tulee siis huolehtia siitä, että tilat tukevat ja edistävät vapaamuotoisia kohtaamisia ja ryhmätyötä, keskittymistä vaativaa työtä häiritsemättä. Tila- ja kalusteratkaisujen tulee olla sellaisia, että ne ovat joustavasti muokattavissa nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tilaratkaisujen suunnittelussa tulee suhtautua avoimesti yhteiskäyttöisiin ratkaisuihin myös muiden organisaatioiden kanssa.

Muutos edellyttää niin koko organisaatiolta kuin yksittäiseltä työntekijältäkin **vanhas-ta poisoppimista**, prosessien, uusien tapojen ja kulttuurin kehittämistä sekä asennemuutosta. Toisaalta myös työhyvinvoinnin parantaminen on keskeinen tavoite uusissa työympäristöratkaisuissa. Johdon ja esimiehen esimerkki ja tuki on haasteellisessa muutoksessa olennainen. Johtamiskäytäntöjä on myös muutettava, ja etätöön ja hajaantuneen organisaation johtamista on kehitettävä.

Erityistilat

Oikeusministeriön hallinnonalalla on käytössään toimistotilojen lisäksi suuri määrä käyttösidonnaisia tiloja, mm. istuntosaleja, asiakaspalvelutiloja, vankiloita, koulutustiloja, arkistoja. Valtion toimitilastrategia edellyttää, että myös muussa kuin toimistokäytössä olevien tilojen osalta laaditaan **hallinnonalakohtaisia tilatehokkuus-tavoitteita**. Sellaisissa toiminnan tiloissa, joissa tilatehokkuuden mittaaminen neliönä/henkilö ei ole mielekästä, tilojen käyttöasteen parantaminen on keino lisätä tilankäytön tehokkuutta. **Käyttöastetta** on syytä tarkastella toimistotilojen ohella kaikenlaisissa toimitiloissa.

Käyttötarkoitussuunnitelman osuus toukokuussa 2016.⁴

Oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonsepti (2013) sisältää tuomioistuinten istuntosalien suunnitteluohjeet ja juttumäärien perusteella laadittavan salitarvelaskelman. Käräjäoikeusverkoston uudistuksen yhteydessä salitarvelaskelman paikkansapitävyyden lisäksi **arvioidaan istuntosalien todellinen käyttöaste**. Tarve istuntosalien nykytilan ja toiminnallisten muutostarpeiden selvittämiseksi tulee myös sähköisen aineistopankki (AIPA) -hankkeen tehokkaan läpiviennin vuoksi.

Digitalisaation kehittymisen myötä palveluita voidaan sekä käyttää että tarjota uusilla tavoilla. Monikanavainen ja paikkariippumaton palvelu sekä erilaiset **ajanvarausjärjestelmät muuttavat asiakaspalvelutilojen tarvetta ja luonnetta**. Asiakaspalvelu tapahtuu yhä useammin tilassa, joka ei ole vain tälle toiminnalle tarkoitettu tai käytetään hallinnonalat ylittäviä ratkaisuja. **Tulevissa tilaratkaisuissa tulee selvittää asiakaspalvelutilojen määrä** vastaamaan uuden palvelutavan tarvetta.

⁴ Lähde: Hallinnon tilahallinta -palvelu

Vankilakonsepti valmistui syksyllä 2015 ja sen jalkautusta suunnitellaan parhaillaan. Vaikuttavuutta haetaan suunnitelmallisella ja vapauteen valmentavalla toiminnalla, jossa lisätään nykyistä avoimemmissa olosuhteissa suoritettua vankeusaikaa. Tavoitteena on vankien omatoimisuuden lisääminen, mikä edellyttää henkilökunnan ja vankien välisen vuorovaikutuksen parantamista ja vankien motivointia. **Muutos vaatii uudenlaista toiminta- ja johtamiskulttuuria, jotta konseptin hyödyt saadaan käytäntöön. Konsepti mahdollistaa kustannussäästöt ja tehostaa tilankäyttöä, mutta tämä edellyttää hankkeiden vahvaa ohjausta.**

Vankilakonseptin jalkautus aloitetaan kaikkien laitosten analyysillä vuoden 2016 aikana. Tietojen pohjalta kootaan kohdekohtaisesti toimenpidelistä vankilakonseptin mukaisiin ratkaisuihin pääsemiseksi. **Kehittämistyössä tulee tunnistaa mittarit, joilla toimintaprosessien tehostumista voidaan seurata.** Mittarit tulee kytkeä osaksi työympäristö- ja toimitilajohtamisen seurantamittareita.

Työympäristöjohtaminen

Työympäristö ei ole koskaan valmis tai pysyvä, vaan sitä tulee johtaa ja kehittää aktiivisesti. **Oikeusministeriön hallinnonalalle asetetaan työympäristöasioita kehittävä moniammatillinen ja hallinnonalan kaikki sektorit kattava työryhmä**, jonka myötä yhteistyö tiivistyy toimitila-, hr-, koulutus- ja ict -asioista vastaavien kesken. Tällöin kaikki työympäristön kannalta olennaiset osa-alueet ovat mukana kehittämässä uudistuvaa työtä tukevia ratkaisuja.

Työryhmän tehtävänä on työympäristö- ja toimitilajohtamisen käytäntöjen kehittäminen, kuvattujen käytäntöjen toteutumisen varmistaminen sekä yksittäisen viraston tukeminen työympäristömuutoksessa. Sen lisäksi uudet työnteen tavat ja **työympäristönäkökulma tulee ottaa nykyistä tiiviimmin osaksi tulosjohtamista sekä hallinnonalan koulutus- ja kehitysohjelmia.** Poikkihallinnollista yhteistyötä työympäristöasioiden ympärillä tiivistetään.

Työympäristöjohtamisen teemoina strategiakaudella ovat mm.

- monitilaympäristöön siirtymistä tukevien ict-ratkaisujen kehittäminen
- etäpalvelujen kehittäminen asiakastyössä
- työympäristöihin liittyvän muutosjohtamisen tukimateriaalin ja koulutusten järjestäminen
- tilojen terveellisyys ja työhyvinvointi
- johtamiskäytäntöjen kehittäminen ja henkilöstön osallistaminen
- uusia työnteen tapoja tukevien ict-valmiuksien varmistaminen jokaiselle hallinnonalan työntekijälle
- tietojärjestelmähankkeiden (esim. Aipa, Haipa) käyttöönoton tukeminen työympäristöratkaisuiden osalta
- tietotyön suorituskyvyn mittaaminen⁵
- toimitilojen käyttöasteiden mittaaminen

---

⁵ Mittauksessa tarkastellaan monipuolisesti suorituskykyyn vaikuttavien tekijöiden tilaa ja tietotyön tuottavuuden kehitystä. Työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kokemuksiensa ohella työntekijät luonnehtivat kyselyssä työympäristökokemuksiaan, henkilökohtaisia työtapojaan sekä organisaation johtamis- ja yhteistyötapoja. Kyselyn vastauksia tarkastellaan rinnan organisaation omien panos-, tuotos- ja tulostietojen kanssa. Mittaus tehdään tyypillisesti ennen työympäristömuutosta, ja toistetaan, kun organisaation on asettunut uuteen työympäristöön.

4 Toimitilat ja palvelut

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristöihin ja toimitiloihin liittyvää toimintaa ohjaa Toimitilajohtamisen käsikirja vuodelta 2013. Se luo hallinnonalalle yhtenäisen tavan toimia.

Valtion uuden vuokrajärjestelmän voimaantulon myötä Senaatti-kiinteistöjen asema valtion ainoana toimitilojen hankintakanavana on vahvistunut vuoden 2016 alusta. Pääsääntöisesti kaikki uudet vuokrasopimukset tehdään Senaatti-kiinteistöjen kanssa, ja ensisijaisesti tulee hyödyntää valtion omistamaa tai valtiokäytössä ennestään olevaa tilakantaa. Senaatti-kiinteistöjä tulee myös hyödyntää ensisijaisena asiantuntijana toimitila-asioihin liittyvissä kysymyksissä. Tämä vahvistaa aiempaa oikeusministeriön ja Senaatti-kiinteistöjen välistä kumppanuutta.

Koska tarve keskittää hallinnonalan niukkoja resursseja ydintoimintaan on suuri, strategiakaudella pyritään edelleen karsimaan organisaatioiden välisiä päällekkäisyyksiä. Tähän liittyen

- oikeusministeriön hallinnonalan **toimitilasopimussalkku siirretään vaiheittain kokonaisuudessaan Senaatti-kiinteistöille**. Tulevaisuudessa Senaatti-kiinteistöt on ainoa vuokranantaja koko hallinnonalan sopimussalkkua koskien;
- hallinnonalan ja Senaatti-kiinteistöjen välistä yhteistoimintaa kehitetään edelleen siten, että **tunnistetaan toimitiloihin liittyvät säästömahdollisuudet ja toteutetaan säästöt** molemminpuolisilla aktiivisilla toimenpiteillä: Hallinnonala huolehtii vaikuttavasta päätöksenteosta ja Senaatti-kiinteistöt toteuttaa toimitilamuutokset päätösten mukaisesti;
- toimitiloihin liittyvien **kustannusten kehitystä sekä toteutuneita säästöjä seurataan aktiivisesti**. Säästöpotentiaalin toteutumista raportoidaan mm. hallinnonalan puolivuotiskatsauksessa. Hallinnonalan toimitilajohto huolehtii, että hallinnonalan etu ja tarpeet otetaan huomioon Senaatti-kiinteistöjen kehittäessä valtionhallinnon salkunhallintatyövälineitä;
- Rikosseuraamuslaitoksen pääomavuokrasopimukset ja jaetun kokonaisvuokran **sopimukset muutetaan kokonaisvuokrasopimuksiksi** vuoden 2020 loppuun mennessä. Vankilakiinteistöjen huolto- ja ylläpitotöissä hyödynnetään vankityötä.
- **toimitilapalvelut** (siivous-, puhtaus-, turvallisuus-, aula- ja ruokapalvelut) **sekä kaluste- ja muut toimitiloihin liittyvät hankinnat ostetaan ensisijaisesti Senaatti-kiinteistöjen tai Hanselin kautta**. Edellytyksenä on, että palvelut ja hankinnat ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Hallinnonalan **keskusvirastot päättävät mitä hankintaan**, ja millaista tasoa palveluilta vaaditaan. Hankinnoissa noudatetaan hallinnonalan hankintastrategiaa (oikeusministeriön julkaisu / Toiminta ja talous 32/2011).

5 Toimitilaturvallisuus ja riskienhallinta

Oikeusministeriössä noudatetaan valtioneuvoston asetusta tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010) ja Toimitilojen tietoturvaohjetta (VAHTI 2/2013). Oikeushallinnolla on oma strateginen toimitilaturvallisuutta koskeva asiakirja, *Rakenteellisen ja turvateknisen toimitilaturvallisuuden strategia oikeusministeriön hallinnonalan vi-rastoissa*. Siinä on otettu huomioon Toimitilojen tietoturvaohjeen (VAHTI 2/2013) linjaukset, ja sitä tukee suunnitteluohjeisto. Rikosseuraamuslaitoksella on käytössä turvallisuusohje vuodelta 2005.

Sekä oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptiin että Rikosseuraamuslaitoksen vankilakonseptiin sisältyy linjauksia ja suosituksia tilojen suunnittelulle ja käytölle. Tällaisia häiriötöntä toimintaa suojaavia ratkaisuja ovat esimerkiksi tilojen vyöhykeistäminen sekä turvatarkastuksiin liittyvät ohjeet, joita on noudatettava.

Hallinnonalalla on oma riskienhallintapolitiikka, jossa määritellään riskienhallinnan yleiset tavoitteet, periaatteet ja vastuut. Toimitilaturvallisuuteen liittyvä riskienhallinta on osa hallinnonalan johdon vastuuta sekä ennakoivaa johtamista. Yksittäisen työntekijän tulee tietää ja ymmärtää omaan työhönsä liittyvät riskit ja noudattaa annettuja ohjeita ja määräyksiä. Tietoturvaan liittyvät näkökohdat on ratkaistavissa pelisäännöillä, kalusteratkaisuilla ja teknisillä apuvälineillä myös monitilaympäristössä.

Oikeushallinnon ja syyttäjälaitoksen sekä Senaatti-kiinteistöjen välille on valmistu-massa turvallisuussopimus, joka ohjaa oikeushallinnon ja syyttäjälaitoksen tiloihin ja työympäristöhankkeisiin liittyviä käytäntöjä ja periaatteita.

Turvallisuusjohtaminen

Oikeusministeriön hallinnonalalla tarvitaan tiiviimpää työympäristöihin ja toimitiloihin liittyvä turvallisuusyhteistyötä eri sektoreiden väliltä. Työympäristö- ja toimitilaturvallisuus on otettava osaksi hallinnonalan riskienhallinnan suunnittelua sekä työympäristötiimin ja riskienhallinnan yhteistyöverkoston säännöllistä toimintaa. Tilojen yhteiskäyttöisyyden lisääntyessä myös turvallisuuteen liittyviä yhteisiä toimintatapoja ja hallinnonalojen yhteistyötä on kehitettävä.

Turvallisuuskulttuuria luodaan riskienhallintaa kehittämällä ja kokonaisturvallisuuden sekä riskienhallintapolitiikan linjauksia noudattamalla kaikessa toiminnassa. Käytännöt on yhdenmukaistettava kaikissa toimipisteissä ja henkilöstö sitoutettava turvallisuusasioissa yhdenmukaiseen toimintaan. Riskienhallinnalla pyritään varmistamaan toiminnan häiriötön jatkuvuus. Tuloksellinen riskienhallinta on olennainen osa tu-losohjausta ja -johtamista sekä toiminnan ja talouden prosesseja, hankkeita ja päivittäisen toiminnan toteuttamista.

Tunnistettuja työympäristöjen ja tilojen turvallisuusjohtamisen kehitysteemoja ovat

- yhteistyömuotojen kehittäminen hallinnonalan sisällä ja hallinnonalarajat ylittäen
- turvallisuusjohtamisyhteistyö Senaatti-kiinteistöjen kanssa
- poikkeustilanteisiin varautuminen
- riskienhallinnan kehittäminen; riskianalyyseihin perustuvien tarvekartoitusten tekeminen sekä ratkaisujen konseptointi, mittarointi ja seuranta
- korotetun turvallisuustason tilojen tarpeen kartoittaminen
- turvallisuusteemoihin liittyvä tiedotus, koulutus ja harjoittelu läpi organisaatioiden
- tilaturvallisuuden auditointimenetelmien käyttöönotto

6 Taloudellinen vaikuttavuus

Oikeusministeriön hallinnonalan alenevat määräraha-kehitykset asettavat paineita myös toimitilakulujen pienentämiselle. Tällä hetkellä toimitilakustannukset ovat yhteensä noin 105 milj.€/v. Vuokrien osuus tästä summasta on noin 90 %. Alla olevista taulukoista ilmenee tarkemmin sopimusten määrä ja laajuus sekä vuokranantajien määrä.⁶

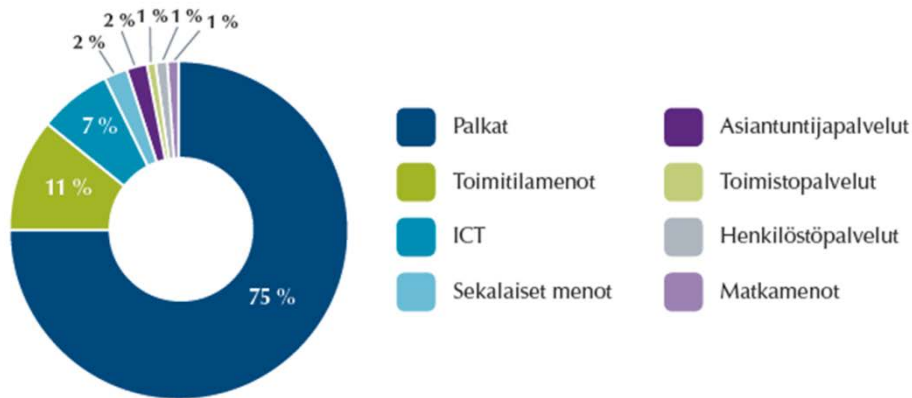
<i>OM, pl. Rikosseuraamuslaitos</i>	Sopimukset yhteensä	Senaatti-kiinteistöjen sopimukset	Yksityiset sopimukset
Määrä kpl	468	207	261
Sovittu pinta-ala m ²	276 334	172 344	103 990
(%-osuus kaikista)		(62 %)	(38 %)
Vuokrat (%-osuus kaikista)		(57 %)	(43 %)
Vuokranantaja kpl	158		

<i>Rikosseuraamuslaitos</i>	Sopimukset yhteensä	Senaatti-kiinteistöjen sopimukset	Yksityiset sopimukset
Määrä kpl	105	82	23
Sovittu pinta-ala m ²	407 958	372 590	35 368
(%-osuus kaikista)		(91 %)	(9 %)
Vuokrat (%-osuus kaikista)		(97 %)	(3 %)
Vuokranantaja kpl	21		

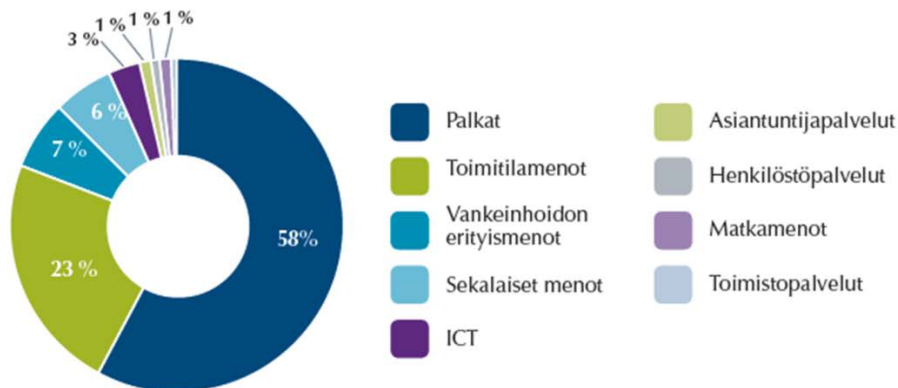
⁶ Hallinnon tilahallinta -järjestelmä 5/2016.

Alla olevissa kuvioissa on esitetty oikeusministeriön hallinnonalan menorakenne.⁷

Bruttotoimintamenot, OM pl. Rikosseuraamuslaitos

Bruttotoimintamenot, Rikosseuraamuslaitos

Valtiovarainministeriön asettama kehyspäättöksen 2017–2020 mukainen toimitilasäästötavoite oikeusministeriön hallinnonalalle on yhteensä 4,3 M€/v kehyskaudella. Lisäksi tulee ottaa huomioon myös muut hallinnonalalle kohdentuvat säästövelvoitteet. Säästötavoitteiden saavuttamiseksi

- **toimitilaverkostoja kehitetään** niin, että voidaan luopua osasta toimitiloja toiminnan laadun kärsimättä, samalla tuloksellisuutta parantaen
- **kokonaiskustannuksien tulee laskea** uusissa tilaratkaisuissa; haetaan säästöjä sekä vuokra- että muissa toimitilakuluissa. Toimitiloja rakennettaessa ja muutettaessa tulee pyrkiä käyttämään energiaa ja kustannuksia säästävää teknologiaa
- investoidaan laadukkaisiin työympäristöratkaisuihin, jotka **tehostavat työprosesseja ja lisäävät tuottavuutta**
- **toteutetaan muuntojoustavia ratkaisuja**, jotka ovat hyödynnettävissä seuraavassa muutostilanteessa ilman raskasta kustannusvaikutusta

⁷ Oikeusministeriön taloudenohjausjärjestelmä.

- **tilatehokkuutta parannetaan** tilahankkeiden yhteydessä (toimistotilat nyt 30 m²/htv > maksimissaan 18 m²/htv ja uudisrakennuksissa 15 m²/htv⁸, vankilat nyt 115 m²/vanki > 50-60m²/vanki ja avovankiloissa 35-45m²/vanki⁹)
- solmitaan Senaatti-kiinteistöjen kanssa asiantuntijapalvelusopimus koko hallinnon alan (pl. Rikosseuraamuslaitos) **toimitilasalkun ennakoivasta johtamisesta** sekä **toimintaa tehostava** kattosopimus tilaratkaisuihin liittyville asiantuntijapalvelusopimuksille
- kehitetään yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa sopimussalkkutyökälyä, jolla johdetaan suunnitelmallisesti kaikkia toimitiloja koskevaa sopimusmassaa sekä **tuetaan toiminnan ja talouden suunnittelua**
- kytketään toimitilajohtaminen vielä voimakkaammin tulosohtaukseen, jolloin **taloudellisia muutoksia voidaan ennakoida ja johtaa suunnitelmallisesti**
- **energiatehokkuutta parannetaan** luopumalla turhista tiloista, parantamalla tilatehokkuutta ja muuttamalla toimintatapoja.

Jotta pystytään arvioimaan työympäristökehittämisen ja tilaratkaisuiden taloudellista kokonaisvaikutusta, haetaan uusia mittareita, joiden avulla seurataan tilakustannusten ja tilatehokkuuslukujen lisäksi toiminnan vaikuttavuutta.

Valtion toimitilastrategian mukaisten mittareiden lisäksi esimerkkejä toimitilajohtamista tukevista mittareista ovat:

- toimistotilojen ja tuomioistuinten salitilojen käyttöasteet
- työhyvinvoinnin muutokset
- työprosessien läpivientiaikojen parantuminen
- sellin ulkopuolella vietetyn ajan lisääntyminen (niiden vankien osuus % kaikista vangeista, jotka viettävät sellin ulkopuolella yli 8 h päivässä) sekä vankien ja henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen lisääntyminen (seurataan Rikosseuraamuslaitoksen keräämän tilastotiedon ja kyselyiden perusteella).

⁸ Valtion toimitilastrategian mukainen tilatehokkuustavoite.

⁹ Vankilakonseptin mukainen tilatehokkuustavoite.

7 Yhteenveto ja strategian jalkautus

Oikeusministeriön hallinnonalan työympäristö- ja toimitilajohtamisen tärkeimmät tavoitteet strategiakautena 2017–2020 ovat:

- **Työympäristöratkaisuilla tuetaan uudistuvaa työtä.** Perinteisen toimitilajohtamisen sijaan toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä työympäristöjohtamista, jossa fyysisten tilaratkaisujen rinnalla otetaan huomioon sähköiset työvälineet ja ohjelmistot sekä uudistetaan organisaation kulttuuria ja tapoja tehdä työtä. Toimistotiloissa pääsääntö on monitilaympäristö. Työympäristöratkaisuissa huomioidaan erityisesti
  - vuorovaikutuksen lisääminen
  - muuntojoustavuus
  - yhteiskäyttöisyys ja
  - asiakaskohtaamiset.
- **Organisaatio- ja verkostouudistusten täytäntöönpanoa tuetaan työympäristöratkaisuilla kustannustehokkaasti.** Uudistusten yhteydessä on mahdollisuus uudistaa toimintatapoja ja prosesseja. Verkostomuutosten mahdollistamat toimitilasäästöt realisoidaan yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.
- **Tilaratkaisuilla on saatava aikaan säästöjä kokonaiskustannuksissa.** Koko sopimussalkkua johdetaan hallitusti yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa: Muiden vuokranantajien vuokrasopimukset siirretään suunnitelmallisesti ja varhennetusti Senaatti-kiinteistöille. Tilaratkaisuissa noudatetaan valtion toimitilastrategian tunnuslukuja toimistotilatehokkuuden osalta ja vankiloissa otetaan käyttöön vankilakonseptissa esitetyt tunnusluvut ja mittarit. Tilojen käyttöasteita seurataan. Investointien kannattavuutta arvioidaan saavutettavien hyötyjen, kuten prosessien tehostumisen kautta.

Strategian vaikuttavuutta ja jalkautusta on kuvattu kehityshankekartassa (Liite), jossa on esitetty strategian kirjoitushetkellä tiedossa olleiden hankkeiden aikataulu ja määritellyt projektin vaikuttavuuden mittareita. Toimeenpanosta vastaa hallinnonalan työympäristötiimi. Toimeenpanoa seurataan oikeusministeriön osastopäällikköpalaverissa sekä ministeriön ja Senaatti-kiinteistöjen välisessä kumppanuusohjausryhmässä.

LIITE

OIKEUSMINISTERIÖN TYÖYMPÄRISTÖ- JA TOIMITILASTRATEGIA 2017-2020 KEHITYSHANKEKARTTA

HANKE/PROJEKTI	2017	2018	2019	2020	mittareita, vaikuttavuuden arviointi
Työympäristöihin perustaminen	nimetty				
Työympäristö- ja toimitilajohtamisen mittarit	valmis				tarkennetaan kehityshankekartan mittareita, hyväksyntä kumppanuusohjauoryhmässä
Vankilakonseptin jalkautus		1.kierros			niiden vankien osuus % kaikista vangeista, jotka viettävät sellin ulkopuolella yli 8 h päivässä, kasvaa vankien ja henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen lisääntyminen (kyselytulos) tilatehokkuus vankiloissa nyt 115m ² / vanki > 50-60m ² / vanki ja avovankiloissa 35-45m ² / vanki
Risen vuokrasopimusten muuttaminen kokonaisvuokrasopimuksiksi			valmis		muutettujen jaetun kokonaisvuokran sopimusten ja pääomavuokrasopimusten kpl-määrät
Asiantuntijapalvelusopimus, oikeushallinto ja syyttäjälaitos	syksy 2016				
Toimitilasalkun johtaminen, OM/Sk				jatkuu	milj. euroa säästöä, vuokratilakustannussäästöjä vähintään 4,3 milj.euroa kehyskaudella 2017-2020
säästöpotentiaalin realisointi	allekirj.				toimistotilatehokkuus nyt 30 > maksimissaan 18m ² / htv ja uudisrakennuksissa 15m ² / htv
kattosopimus asiantuntijapalvelusopimuksista				jatkuu	ulkopuolisten vuokranantajien vuokrasopimusten siirtyminen Senaatin sisään/edelleenvyokrataviksi
vuokrasopimusten siirto varhennetusti					
Verkostouudistuksen					
työympäristömuutosten täytäntöönpano					
käräjäoikeusverkon uudistaminen					
käräjäoikeusverkosto, tiloista luopuminen			valmis		kpl-määrä, luovuttu sovitusta kohteista, sisältää kanslioita ja istuntopaikoja
käräjäoikeuksien tilamuutokset			valmis		kpl-määrä, tehty x-määrässä kohteita sovitut muutostyöt, istuntosalien käyttöasteen parantaminen mittaus ennen/jälkeen
ulosottolaitoksen URA-hanke					
tilamuutostarpeiden kartoitus		valmis			% säästökustannusvaikutus
tilamuutoksien toteutus			valmis		tilamuutosten kpl-määrä ja vertailu % säästökustannusvaikutukseen
AIPA-hankkeen				valmis	paikkakuntien kpl-määrä, istuntopaikoihin rakennettu AIPA-valmius, saleja yhteensä n. 300
työympäristömuutosten täytäntöönpano					ei sisällä pilottikohteita
Portfolioyökalun käyttöönotto		käytössä			toimitilakustannusten kehysvalmisteluun käytetyn ajan vähentyminen (%) arvio nyt / pilotointiaikana
Muutosjohtamisen tukipaketin käyttöönotto	käytössä				VMBaro: Työilmapiiri ja yhteistyö sekä Työolot -kohtien tulosten paraneminen muutoskohteessa
Turvallisuussopimuksen käyttöönotto		käytössä			toimitiloihin liittyvien turvallisuuspoikkeamatilanteiden määrä vähenee (kpl-määrä / v)
Tietotyöntuottavuusmittaukset käytössä	käytössä		jatkuu		tietotyöntuottavuusmittaus ennen ja jälkeen työympäristömuutoksen, tulokset paranevat %
Ekotehokas-vankila-hankkeen täytäntöönpano			valmis		energiakulutuksen pienentyminen 3%, sähkön- ja lämmönkulutus vuositasona

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN 1798-7083
ISBN 978-952-259-544-7 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi